

Poročilo z XXII. Svetovnega kongresa prevajalcev FIT – VARADERO, KUBA 2022 z letošnjim geslom »A world without barriers«

Svetovni kongres prevajalcev, ki ga vsake tri leta organizira ena od članic mednarodne organizacije prevajalcev (FIT) s sedežem v Parizu, je letos potekal od 30. maja do 3. junija, sicer z dveletno zamudo, v čudovitem obmorskem kraju Varadero na Kubi. Pred odprtim delom kongresa je potekala generalna skupščina, ki je zaprtega tipa, saj so nanj vabljeni le predstavniki društev kot članov mednarodne zveze FIT. Iz Zdrúženja SCIT® smo se obeh delov dogodka udeležile predsednica Zdrúženje SCIT® mag. Viktorija Osolnik Kunc, in članici upravnega odbora Tanja Dolar Božič in Jasna Uršič.

I. Generalna skupščina – kratek povzetek

Namen generalne skupščine, oz. kot jo imenujejo pri FIT-u »statutory congress«, je sprejem novih stalnih in pridruženih članov oz. njihov izbris, o čemer se sproti glasuje. Tako npr. društva, ki se ukvarjajo s pridobitno ali komercialno dejavnostjo, ne morejo postati člani FIT-a, kakor je bilo letos prikazano na primeru nekega društva iz Gruzije. Prav tako je razlog za izključitev neplačana letna članarina. Na generalni skupščini se sprejmejo tudi vnaprej najavljene spremembe statuta FIT-a, o katerih se enako glasuje. Največja sprememba letos, ki bo imela znatne finančne posledice, je bila enakovredna vključitev španskega jezika med uradne jezike FIT-a. Uradni jeziki zveze FIT, v katerih so se doslej objavljali pomembnejši dokumenti in novice, sta francoščina in angleščina. Glede na s covidom prežeto zdravstveno situacijo, ki je zajela svet zadnji dve leti, pa je FIT glasoval o možnosti največ enoletne odložitve fizičnega srečanja oziroma možnosti virtualnega ali hibridnega prirejanja kongresa v prihodnje. **Zadnji del statutarne kongresa je bil namenjen predstavitvam kandidatov za člane v FIT Council (t. i. upravni odbor FIT-a), izmed katerih je bila naša predsednica Zdrúženja SCIT® VIKTORIJA OSOLNIK KUNC s prepričljivim številom glasov izvoljena v štirinajstčlanski FIT Council za mandatno obdobje 2022-2025. VSE ČESTITKE!** To je velik dosežek, saj je Slovenija vse od ustanovitve FIT-a (ki sega v leto 1953) tako prvič

zastopana v tem najvišjem organu mednarodne organizacije, ki sicer zastopa prevajalce, tolmače in terminologe, ki so vključeni v več kot 160 nacionalnih društev po vsem svetu, s temeljnim namenom harmonizacije standardov, opredelitve prevajalskega poklica kot profesije, t. j. uradno priznan in predvsem urejen poklic, obravnave možnosti avtorskih pravic za prevajalsko delo (*copyright*) ter nenazadnje izmenjave dobrih praks med društvi in posamezniki. Za konec je bila izglasovana še lokacija prihodnjega kongresa v letu 2025. Izmed prejetih nominacij je s premočnim številom glasov zmagala **KOSTARIKA**.

NAJ POVZAMEMO:

Naš prispevek k statutarnemu delu kongresa je bil letos kar precejšen, saj je naša predstavnica, Viktorija Osolnik Kunc s svojo predstavitvijo (na podlagi predhodne nominacije za članico v upravni odbor FIT Council) – kot rečeno – uspela, in z velikim številom prejetih glasov prepričala glasovalce, da so ji podelili mandat v prihodnjem triletnem mandatu v FIT Council.

Na zaprtem delu kongresa so posamezne države, ki so jih zastopala njihova društva, prevladovali špansko govoreči predstavniki, kar je bilo glede na lokacijo dogodka mogoče pričakovati, ki so – kot že prej navedeno – tudi dosegli, da je španščina, poleg angleščine in francoščine, postal tretji uradni jezik zveze FIT. Slednje se je tudi vpisalo kot sprememba v statut FIT. Opaziti je bilo, da so na tokratnem kongresu manjkala skoraj vsa nemška društva, ki so podobno kot nekatere afriške republike izrazile nestrinjanje z letošnjim gostiteljem Kubo in na ta način bojkotirali dogodek: razlog – vojne razmere v Ukrajini in proruska usmerjenost kubanskih oblasti.

II. Odprti del kongresa

Prvi del odprtega kongresa je bil posvečen podelitvi nagrad (*FIT Award Prizes*) in t. i. *Honorable mentions* (t. i. diplom za posebne dosežke in zasluge posameznikom),

katere so vse prispevali sponzorji. Med drugim so bile nagrade podeljene tudi za *FIT Prize for Best Website* (nagrada za najboljšo spletno stran), *FIT Prize for Best Periodical* (nagrada za najboljšo revijo) in druge vidne dosežke v literarnem in strokovnem prevajanju.

Pri podelitvi FIT nagrad želimo posebej izpostaviti, da je iz naše širše regije naziv *Honorable mention* prejela Jennifer Lazarić iz hrvaškega društva HDZTP (Hrvatsko društvo znanstvenih i tehniških prevoditelja) za prevajalsko delo iz francoščine v hrvaško narečje čakavščino.

Odličje za posebne zasluge »Pierre-François Caillé Medal« je prejel dolgoletni aktivni član in častni svetovalec FIT-a, profesor Frans de Laet, za promocijo poklica in njegov vsestranski angažma na področju prevajanja na svetovni ravni. Na odprtem delu kongresa je g. Frans de Laet sicer večkrat predaval, med drugim tudi kot slavnostni govornik.

Po grobih ocenah organizatorja se je odprtega dela mednarodnega dogodka udeležilo okoli 400 oseb. Kar nekaj predstavnikov je bilo iz Nordijskih držav (Norveška, Finska, Islandija), slovanske države so poleg nas zastopali še Čehi, Slovaki in Rusi, prisotni so bili tudi predstavniki iz Avstralije (celo tolmači plemenskih jezikov prvoselcev), ter iz Kanade in ZDA. Kot že rečeno, pa so prevladovali špansko govoreči predstavniki iz Latinske Amerike.

Tridnevni program kongresa je bil raznolik in potekal v več dvoranh hkrati, pri čemer je bilo vedno zagotovljeno simultano tolmačenje prek prenosnega sistema za poslušanje *bidule*. Teme so bile vse od prevodoslovja (transformacijska, interpretativna teorija, diskurzivna analiza kot eden od sodobnih kvalitativnih pristopov k analizi tekstov, korpusna lingvistika), pa do večne debate okrog zagotavljanja kakovosti prevodov po posamičnih korakih, seveda tudi s pomočjo prevajalskih orodij.

Predstavnica španske sekcije prevajalcev Sabela Avi3n Mart3nez, ki je zaposlena kot španska prevajalka pri Organizaciji Združenih narodov, je predstavila njihov na3in dela, zbiranje terminološke baze (UNTERM), repozitorij z objavami vseh splošnih priro3nikov in smernic za prevajanje, ki zanje veljajo, pa seveda tudi ostalih javnih resolucij in dokumentov zakonodajnih teles ZN, ki so v celoti dostopni na spletu.

Prek video povezave se je javila tudi generalna direktorica tolmaške sluŹbe pri Evropski komisiji, ga. Genoveva Ruiz Calavera, ki nam je povedala, kako ta sluŹba skrbi, da je 450 milijonska Evropska unija s kar 24 uradnimi jeziki jezikovno kar se da dobro uglašena.

Tudi glede sodnega prevajanja in s tem povezanimi normativi je bilo nekaj govora, tako je Liudmila Stern iz avstralskega društva AUSIT in Univerze v Novem JuŹnem Walesu UNSW Sydney govorila o konsekutivnem tolma3enju na sodiŹ3ih v Avstraliji, o dejstvu, da se na ve3jih obravnavah tolma3i tudi v ekipah, da imajo sodni tolma3i moŹnost predhodne seznanitve z gradivom, da je bilo nekaj 3asa govora o uvedbi tako imenovanega sistema slušne induktivne zanke – *hearing loops* v sodne dvorane, ki bi tolma3em zagotavljal boljšo slušnost in umik iz neposrednega hrupa dvorane, itd.

Finska prevajalka Kersti Juva je nazorno in 3ustveno prikazala, kako je prevajala Gospodarja prstanov (*Lord of the Rings*) v finŹ3ino in kako je njen prevod na Finskem postal Źe bolj znan in uspešen od originala. Slišali smo, kaj je kanibalizem v prevajanju, in sicer ko se besedila tako zelo polastiŹ in ga predelaŹ, da ni ve3 podoben originalu (glejte: avtor Burroughs).

Kitajska Źtudentka, ki pravkar zaklju3uje doktorsko delo na Islandiji, pa je poro3ala o kulturno pogojenih teŹavah prevajanja za kitajske turiste, predvsem z vidika, da je kitajŹ3ina zelo slikovit jezik, ne le na papirju, temve3 tudi v samem pojmovnem izraŹanju, kar ni vedno primerno in razumljivo odraŹeno v prevodih.

Nenazadnje pa smo od španskega univerzitetnega učitelja Miguel Dure Moreno slišali tudi, kako bi samodejni postopki iz »blockchain« tehnologije lahko služili za avtomatizacijo in pospešitev postopkov prevajanja – projekt je že razširjen na vse špansko govoreče države po svetu.

To je bilo zgolj nekaj utrinkov s predavanj, še in še bi lahko naštevali...

ZAKLJUČNA MISEL:

Naj strnem vodilno misel letošnjega svetovnega kongresa v nekaj stavkov in usmeritev za prihodnje (pri čemer zopet povzemam gospoda Fransa de Laeta):

Trg zagotavljanja jezikovnih storitev na svetovni ravni se povečuje, tudi v postkovidnem obdobju, zato nam za delo skrbeti ni. Res pa je, da se je veliko dela tudi za nas preselilo na splet (npr. *online interpreting*), da računalniki za nas pogosto opravijo večino dela, da se potrebe strank po jezikovnih storitvah spreminjajo ...

Zato je danes, še bolj kot kadarkoli prej, zaželeno, da se prevajalci lotimo novih strategij in pristopov, izboljšamo in razširimo svoje sedanje spretnosti in sposobnosti, jih nadgrajujemo, predvsem pa se doživljenjsko učimo in stalno strokovno izpopolnjujemo.

Naj zaključim s citatom, ki ga je povedal že večkrat omenjeni slavnostni govornik

Frans de Laet:

Machines read on the lines, humans can read between the lines.

Poročilo pripravila Jasna Uršič, članica slovenske delegacije na XXII. FIT Svetovnem kongresu prevajalcev na Kubi in članica upravnega odbora Združenja SCIT®.